

DOLENJSKI

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva okraja Novo mesto

Lastnik in izdajatelj: Okrajni odbor SZ DL Novo mesto. — Izaja vsako sredo. Posamezna številka 10 din. — Letna naročina 480 din, polletna 240 din, četrletna 120 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 900 din ozir. 3 ameriške dolari. — Tek. račun pri Komunalni banki v Novem mestu, št. 60-KB-16-Z-24

Stev. 37 (391)

Leto VIII

NOVO MESTO, 11. SEPTEMBERA 1957

Urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik Tone Gošnik. Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Cesta komandanata Staneta 30. Pošt. pred. Novo mesto 33. Telefon uredništva in uprave: št. 127. Rokopisov ne vračamo. Tiska Casopisno-založniško podjetje »Slov. porotevalec« v Ljubljani. Za tisk odgovarja F. Čevel.

VSEBINA JE NAJVAŽNEJŠA

Voline priprave so se začele; na sestankih Socialistične zveze govorimo o dosedanjem delu organov delavskega in družbenega samoupravljanja, o dosedanjih uspehih komunalnega sistema, ki se je v zadnjih dveh letih tako zelo razvil. Pregledujemo opravljene sklepe in izvršene naloge, ocenjujemo prehodno pot in govorimo o slabostih in napakah, ki so nas ovirale, da nismo naredili še več. Na zborih volivcev poročajo odborniki, kako so upravičili zaupenje ljudi in kaj vse so naše nove občine medtem že dosegle. Govorimo o tem, kar je bilo narejenega, še bolj pa o tem, kaj bomo delali v prihodnjem. In prav je, da je naš pogled uprt predvsem v naloge, ki nas čaka.

Nedvomno smo v zadnjih letih naredili tudi na Dolenjskem ogromen korak naprej. Morda se ob težavah vsakdanjega dela in ob naporih, da bi čimprej dohiteli bolj razvite predеле, prav teh uspehov vse premalo zavedamo. Vsaka naša občina ima pred sabo toliko želja, toliko stvarnih potreb in načrtov, da že kar nekako iz navade govorimo vedno in povsod skoraj samo o tem, kaj vse še moramo, kaj vse še bomo in kaj vse še hoče-

mo doseči. Pri tem smo morali včasih preširoki, prehitro bi radi preveč, pri čemer se premalo sprašujemo, kako je s sredstvi in z ostalimi možnostmi, ki so nam za tak vzpon potrebine. In ko pregledujemo pred volitvami opravljeno delo, ob njem pa si sestavljamo gospodarske načrte občin za prihodnja 4 leta, nikakor ne smemo podcenjevati priprav na oktobraške volitve. Od tega, kakšni bodo odborniki novih odborov, bodo odvisni tudi uspehi občinskih ljudskih odborov. Ocenimo zato, dojšej opravljeno delo stvarno in trezno. Na bo obračun v občini temeljiti in pošten: ne bojmo se kritično oceniti tudi vseh slabih plati našega dela, saj nam bo prav tako ocena najboljša podlaga za sestavo približnih nalog in dela v bodočnosti. Jasno in odkritro se je treba pomneni kakšna je naša pot in kam gremo. Nobenih praznih obljub, nobenih izmikanj ne potrebujemo. Nobenega popuščanja v gospodarskih ukrepih ne sme biti na račun volitev, vsak naj stori svojo dožnost do skupnosti, v kateri živi. Za napredek, ki si ga vsi želimo, se je treba odkrito boriti — to imejemo pred očmi, ko se pripravljamo na volitve. Vsebina je pri tem delu na prvem mestu.

Dosedaj je malo napravljenega

Najprej se na seji poudarili, da je bilo dosedaj glede melioracij neplodnih površin v okraju storjenega malo, mnogo premalo. Zato je bilo več vzrokov, eden glavnih pa razdrobljene parcele in dostikrat nerazumevanja posameznih lastnikov take zemlje za napredek. Vendar pa so poizkusili, ki so bili napravljeni — zrogolani staliniki pri Dragatušu in drugo — več kot potrdili ugotovitve strokov-

Neizkorisčena zemlja

ključ za odpravljanje zaostalosti in revščine

Nad 3.500 hektarov ali eno sedmino vseh kmetijskih površin v našem okraju zavzemajo neplodne površine. Od tega obsegajo belokranjski stelniki okoli 3.000 hektarov, ostalo pa podobna neplodna zemlja drugje v okraju. Kultiviranje teh površin je temeljna naloga pospeševanja kmetijske proizvodnje, odpravljanja zaostalosti in revščine. To je škrat osnovna naloga naše kmečke politike, s tem pa tudi odgovorna delovna naloga vseh organov in organizacij, zlasti pa naših kmečkih zadrž.

Melioracije neplodnih kmetijskih površin in osnutek zakona o izkorisčanju kmetijskih površin, ki ga pripravljajo, to dvoje je bilo v ospredju razpravljanja še upravnega odbora okrajne zadružne zveze Novo mesto 4. septembra.

Le na zadružni podlagi!

Na vprašanju, kako pričeti z načrto izboljševanje zemlje, dojmo odbor, da je to možno le na zadružni osnovi. To je na podlagi, ki združuje lastnike take zemlje samo v pogledu izboljšave in obdelave, ne posega pa v lastniške odnose. Zemlja ostane še naprej last posameznikov, investicije, izboljšava pa ni nujno drugač kot krečivo zagovarjanje zaostalosti, s tem pa seveda tudi lastna revščina. Posameznih razdrobljenih parcel ni mogoče meliorirati, na

majnih površinah pa je možna uporaba strojev in drugih agrotehničnih pripomoškov za boljšo in cenejšo obdelavo ter večji pridelek.

Škodljiva trma, ki ji bo pa novi zakon odločno kos

V vsem dosedanjih primerih in pri poizkušah melioracij je bila skoraj glavna ovira trma, nevednost in zaostalost posameznikov. Brez združevanja razdrobljenih parcel za smotnejšo obdelavo ni moč niti mislit na načrtno izboljšavo zemlje. V vseh primerih, kadar je prišlo do razgovorov o tem pravem koraku k napredku, se je našel kdo, ki je delo zavrl s svojo trmo in odločnim odklanjanjem kakršnegakoli dogovora o skupni obdelavi. S takim stališčem posameznik onemogoči pripravljenost večini lastnikov take zemlje. Tako stališče pa ni nujno drugač kot krečivo zagovarjanje zaostalosti, s tem pa seveda tudi lastna revščina. (Nadaljevanje na 2. strani)

Včeraj je minilo 15 let, odkar so v uporniški luki Podgori pri Makarski z ukazom vrhovnega komandanta NOV Josipa Broza Tita ustavili prvi partizanski pomorski odred. Odtek poznala Jugoslovanska vojna mornarica samo pot nazvog, saj se je v poldrugem desetletju razvila ob skrbni pomoči našega gospodarstva in tehnike v močnega, stroga obrambnega čuvanja sinjega Jadran. »Naša vojna mornarica ne bo zaplula in ne more nikoli zapluti v tuje vode z namenom, da bi napadla tujo deželo in njeno svobodo, pač pa bi najsrditeje napadla in napadala vsakogar, ki bi posegel po naši deželi in svobodi, dokler ga ne bi uničila« je dejal prejšnji teden komandant JVM admiral Mate Jerković na tiskovni konferenci v Splitu. Ob 15. obletnici naše vojne mornarice posljam našim bralcem in naročnikom v vrstah JVM tovarške čestitke in tople pozdrave iz domačih krajev!

KONFERENCA ŽENA

V nedeljo, 15. septembra bo v Novem mestu okrajna konferenca Zveze ženskih društev. Na konferenci bomo obravnavale delo Okrajnega zavoda za pospeševanje gospodarstva, govorimo o bomo o' nalogah žena na vasi, izvolile bomo nov okrajni odbor in kar je nad vse važno, razpravljajo bomo o pripravah žena za volitve in občinske in okrajne ljudske odbore. Žena na Dolenjskem po številu prekašamo moške volivce, vendar imamo sedaj v občinskih ljudskih odborih moških odbornikov 275, žena pa le 6, v okrajnem odboru pa komaj 4 žene.

V bodoči naj bi žene bolj so delovale v vseh organih ljudske oblasti, ne kot zastopnice žena, temveč kot državljanke, ki so s

svojim dosedanjim delom že dokazale svojo sposobnost in pravilanost za aktivno sodelovanje na vseh področjih družbeno dejavnosti. V tem udobjovanju so žene že dojšej doseglo lepe uspehe v korist skupnosti. Naša bodoče sodelovanje v komunalni dejavnosti občine in okraja, pri ustanavljanju raznih uslužnostnih podjetij, ki imajo namen pomagati delovnim ženam in materjem, pri nameščanju in razdeljevanju finančnih sredstev za dvig življenjske ravni in pri vsem drugem delu terja in pri tem drugem delu terja da se o teh nalogah pred volitvami se temeljito pomenimo. Zato bomo o vseh važnih vprašanjih razpravljale v nedeljo, 15. septembra na okrajni konferenci Francka Slak.

Obisk sovjetskih zadružnikov

Na povabilo Glavne zadružne zveze Jugoslavije je prispevala na objekt v našo državo 7-slanska zadružna delegacija Sovjetske zveze. Na poti do Jugoslavije je delegacija prispevala v Novo mesto v nedeljo 8. septembra do-

poldne. V kmetijski šoli na Grmso so jo sprejeli predstavniki okrajnega komiteja ZKS, OLO ter republike in okrajne zadružne zveze, med katerimi so bili: Jože Borštnar, Franc Pirkovič, ing. Vilma Pirkovič, Žan More, Viktor Zupančič, Niko Belopavlovič, Tone Pirc, inženir Milan Bračič in drugi. Delegacijo je v rugnini prisrono pozdravila pionirka Vesna Kocučan ter vodji delegacije izredna šopek nageljnov.

Cianji delegacije so si z velikim zanimanjem ogledali prostore šole in nekatere gospodarske objekte. Podobno so se zanimali za učni načrt, socialni sestav učencev, trajanje pouka in podobno. Z Grmso so se s spremstvom odpeljali pred spomeniški prostor na Vrtilah in pred spomenike položili cvetje.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Zlasti jim je ugajal spomenik na Kidričevem trgu. Napis na njem so si prepisali, pred spomeniki pa so se tudi večkrat fotografirali.

Skupina avtomobilov s člani delegacije in predstavniki je načelo odbrzala na Roga, kjer so obiskali Bazoz 20. Tu jim je Jože Borštnar razložil, kaj je bil v tem delu Roša in kaj je pomenila ta točka za naš narodno osvobodilni boj. Sovjeti gostje so se živo zanimali za vse podrobnosti, tudi za skupni boj sovjetskih in jugoslovenskih narodov proti fašizmu. Na željo članov delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu. Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali tudi kmečko hišo v Podturnu.

Po konsilu v zdravilišču Dobrovoljci Toplice so se člani delegacije so si ob povrnili z Roga ogledali

Neizkorisčena zemlja

(Prenos s. 1. strani)

Zakon o izkoriscanju kmetijskih zemeljskih, katerega osnutek so obnavljali na seji upravnega odbora OZZ in s katerim se upravni odbor strinja, bo dal občinskim ljudskim odborom možnost in pravico, da enemogdo tako zaviralna stališča posameznikov. Osnutek zakona namreč predvideva, da lahko v primeru, ko se večina lastnikov edolič za izboljšavo zemlje in lažjo obdelavo na zadružni osnovi, posamezni lastnik pa se temu pretivi in se noče vključiti v tako zadružno proizvodnino skupnosti, (brez vključitve njegove parcele) pa izboljšava ni možna), lahko občinski ljudski odbor izda sklep, da se tak lastnik razstavi, v zamenjo pa dobi enakovredno zemljišče ob robu zadržanega zemljišča.

Raje pšenica kot stelj!

Strokovnjaki so ugotovili, da je veliko neplodne zemlje, zlasti v Beli krajini, sposobne za polje, da je ta zemlja večkrat celo zelo dobra. To so pokazali tudi primeri v okolici Dragatuba in drugod. Zakaj ne bi raje razstavljal na teh površinah pšenica kot pa strelja in grmečevje? Iz-

kušanje kažejo, da v Beli krajini zelo dobro uspeva pšenica »streljanka«. Slama bi več kot nadomestila izgubo v steli, če bi bilo odiskodnila za vloženo sredstvo in delo.

Veliko površin je primernih za moderne vinograde, za plantaze nasade sadnega drevesa, za izboljšano pašnike, travnike in podobno.

Nov izračun katastrskega dokodka

bo sili kmetovalec k dviganju donosa zemlje. Dokodek bo izračunata v glavnem na tem, koliko zemlja lahko daje, ne pa koliko daje sedaj. Davčna osnova bo torej lastnika usmerjala v to, da bo skušal povečati donos zemlje. Seveda je vmes še vprašanje klasifikacije zemlje in posameznih predelov, ki se nidi rešeno. Kriščan na visokih davkih, brez polzikusa dosegči višje dohodke z izboljšavo zemlje. Je pa seveda v osnovi zrešeno.

Pospeševanje proizvodnje — glavna naloga zadrug

Upravni odbor OZZ je sklenil, da vse kmetijske organizacije usmerijo svoje delo v dvig kmetijske proizvodnje. Sem spadajo razumljivo tudi melioracije neplodnih površin. Temeljna naloga kmetijskih organizacij v bodoče je sploh samo kmetijska razvajanja. Zato se morajo zadruge iznenaditi drugih dejavnosti kot so trgovina, obrne delavnice in podobno, da se bodo lahko v celoti posvetile osnovnim kmetičkim zadružništvi.

Na seji so obnavljali dejavnosti KZ v letodelnem prvem pollettu, potem ko so se pogovorili tudi o volitvah v zboru proti Hmelj tudi v našem okraju?

Kmetijski strokovnjaki so rešeno, da so v našem okraju dobri pogoji za gojitev hmelja. Kot najbolj primerne predele navajajo šentjerensko in kostanjevsko občino ter mirensko dolino. Priprave za saditev hmelja so v teku. Če bo dovolj razumevanja za gojitev ter doznečne rastline pri zadružništih, bodo s saditvijo prifeli že prihodnje leto.

Priznanje novomeški mlekarni

Novomeška zadružna mlekarna se je z ostalimi sorodnimi podjetji udeležila republike razstave mlečnih izdelkov v Ljubljani. Dobila je vrsto visokih priznanj, največ med vsemi podjetji, ki so sodelovala na razstavi.

Na Čatežu smo zgubili vzornega gospodarja

Minuli teden smo na Čatežu pokopali 82-letnega bivšega gostilničarja, vzornega gospodara in skrbnega oceta Jožeta Lesjaka. Pokojni je slovel kot pošten in veder moždalec naokrog. Kako priljubljen je bil, je pokazala izredno velika udeležba pri pogrebnu.

Razen številnih žancev in prijateljev so ga počastili tudi gasilci iz Velike Loke, ki so s čateškimi gasilci spremili pokojnega ustanovnega člena pristavotvornega gasilskega društva Čatež na njegovem zadnjem poti.

Pokojni Jože Lesjak je bil invalid iz prve svetovne vojne, odkoder je prinesel neozdravljivo rano na nogi, ki ga je mučila vse življenje, vendar pa ni ovirala pri delu za dom in dvig naprednega gospodarstva. Ob grobu mu je govoril zastopnik gasilca Tone Lavrič iz Velike Loke, ki je s topimi besedami orisal vso težko, a uspešno pot pokojnika.

V imenu žancev in prijateljev se je od pokojnika poslovil domačina.

M. M.

Ne ogrožajte ljudi!

Odkar je zaprla Partizanska cesta v Novem mestu — in kaže, da bo zaprta še lep čas — je izmerjen ves promet na Kandijsko postajo, tako da Smilček. Tod vozijo zlasti tovorni avtomobili podjetja Kramen in tudi drugi.

Razumljive je, da zaradi del na cesti prevoz ne more zastati. Toda cesta, čez Smilček je ozka in slaba, gre pa še mimo dnejskega Internata — soferji pa drživo, kot da bi bili nezajemljivi. Cestni. Ne samo, da ob svetu vremenu obiskati kmalu kar stoje na cesti (školski avtomobili sem namreč ne pride), zaradi negle vožnje težkih tovornih avtomobilov, so v nevarnosti potnik na tej cesti. V dnejski domni je vedo stot otrok: vse ti hodojo v solo po cesti mimo pokopalnika kot tudi stevilni drugi ljudje iz teke konca.

Kaj ce bi vozili soferji tod malo pozneje, z majo več časa do ljudi, ki v nagnici skočijo s ceste na vse strani, pred dvorcemi avtomobili? Kaj ce bi vsi male pomislili, da lahko vsak čas pride do nesreče, če je zaradi prahu ali brizgaljega blata nimajo razumevanja za pešce?

Izdelki novomeške mlekarne so dobili 4 prve in 3 druge nagrade. Izmed prvih nagrad je ena ocenjena kot posebna prva nagrada. Podeljena je bila za sir »Grajers«. Prvo nagrado so dobili še izdelki: polnomastni sir Trapist, edemski sir in čajno maslo. Druge nagrade je dobilo podjetje za tricetinstarni sir Trapist, za polnomačni sir Trapist in za topiljeni sir.

Pred kratkim je novomeška zadružna mlekarna dobila visoko priznanje tudi za kazein. Med vsemi kazeinoma, ki so bili poslati v oceno v inozemstvo, je bil kazein novomeške mlekarne ocenjen kot najboljši. S tem si je podjetje pridobilo ugled tudi na inozemskem trgu.

Laskave ocene izdelkov novomeške zadružne mlekarne so hkrati visoko priznanje vsemu kolektivu, ki si je v dobrem podlrgrem leju, kar mlekarna obravuje, pridoblje potrebne izdelavke in tajnike občine Santnerje ter gradbenega inšpektorja okrajnega ljudskega odbora. Na seji so razpravljali o vrhoklju.

Priprave za volitve novih občinskih ljudskih odborov

ŽIVAHNA DEJAVNOST v ČRНОМЉУ

V preteklem tednu je občinski ljudski odbor Črnomelj na svoji redni seji razpravljal o pripravah na volitve v novi občinski zbor in zbor proizvajalcev. Odborniki so ugotovili, da nastopa pri novih volitvah bistvena razlika od do sedanjih, in tudi izvira iz stopnjenega razmaha gospodarskega sistema ter razvijanja družbenega demokratije. Upravljanje našega gospodarstva prehaja neposredno v roke proizvajalcev in ustvarjalcev in zaradi tega se tudi pri občinskih ustanovah zbor proizvajalcev, kateri je bil do sedaj le pri okraju ljudskem odboru. Slednja nakazuje tudi dejstvo, da prehaja na občinsko pristojnosti na občinske ljudske odbore in izgleda, da se bo obseg reševanja gospodarskih vprašanj že povečal s tem tudi reševanje razmerja pravne in dolžnosti nasprotni gospodarskim organizacijam.

Novi občinski ljudski odbor se bo številoma povečal od dosedanjih 42 na 52 odbornikov, pri čemer bo štel občinski zbor 28, zbor proizvajalcev pa 23 članov. Ob upoštevanju vrednosti družbenega produkta občine bo zastopalo industrijsko skupino zborna proizvajalcev z 18 članci, kmetijsko skupino pri članovih. V občini zbor se bo volilice odbornikov v 20 volilnih enotah in pride povprečno 1 odbornik na 450 prebivalcev. Za zbor proizvajalcev pa bo 8 volilnih enot v industrijski skupini s kolonikom 1 odbornik na 30 proizvajalcev ter 5 volilnih enot v kmetijski skupini s kolonikom 1 odbornik na 330 proizvajalcev in njenih družinskih članov. Razen volilnih enot in števila odbornikov se bila tudi določena območja in sprejet program o sklicanju zborov volivcev za predlaganje kandidatov.

Sklidano bo 25 zborov, na katerih bodo volivci gotovo predlagali in izbrali kandidate, ki so z dosedanjim neskljubnim delom dokazali, da so vredni zaupanja in sposobni opravljati posle v naših ljudskih odborih ter njih svetog in komisijah.

Na tej seji je občinski ljudski odbor razpravljal v sklepku tudi o spremembah in dopolnitvah Statuta občine, kar je bilo potrebno v zvezi s priključitvijo območja odpravljene občine Predgrad. Dalje je razpravljalo o predlogu sveta za industrije in obrt in izbranih delavnicah, da se ustanovitev siviliske delavnice v Črnomelu. Soglašalo je z menjem sveta, da je naskaza dejavnost za območje občine nujno potrebna in naj bi se sklep čimprej uresnil. Primerini protistori in strokovno vodstvo za to obrtno dejavnico so. Pri ustanovitvi menjene delavnice bo nujno pomoč podjetje »Belokrajske železolivarnane in Rudnika Kandžića iz Črnomelja«, katere bo s prenosom osnovnih sredstev dobavilo nujno potrebno strojno opremo. Predgrad. Dalje je razpravljalo o predlogu zapošlovala ta delavnica okoli 20 ljudi.

Sklideno je tudi bilo, da se ustanovita Kmetijsko-gospodarski Šoli na Vinici in v Dragatušu. Centralna Narodna banke LRS pa bo ljudski odbor predlagal, naj bi dovoljila prenos žiro računov največjih belokrajskih podjetij Belokrajske železolivarnane in Rudnika Kandžića iz Črnomelja ter »BETI« iz Metlike iz podružnice te banke na novoustanovljeno Komunalno banko v Črnomelu.

Pb

Sentjernej: 30 volilnih enot

Občinski ljudski odbor Sentjernej je na seji 31. avgusta med drugim potrdil imenovanje komisij za volilne imenike in sprejel sklep o volilnih enotah k tudi sklep odbornikov bodočega občinskega ljudskega odbora.

Za volitve odbornikov občinskega zborna je v občini 22 volilnih enot. Razen v volilni enoti Sentjernej-Smalčja vsi, kjer bodo volili dva odbornika, bodo vsaki volilni enoti volili po enega odbornika. Ta bo torej imel 23 odbornikov, občinski zbor proizvajalcev pa 20 odbornikov. V občinski zbor proizvajalcev bo volila industrijska ekspresa proizvajalcev

5 odbornikov, kmetijska skupina pa 15 odbornikov. Za volitve odbornikov zborna proizvajalcev industrijske skupine bodo imeli 4 volilne enote, za odbornike kmetijske skupine pa prav tako štiri volilne enote, te je za vsako kmetijsko zadružno eno. Volilni upravitelje za volitve odbornikov zborna proizvajalcev kmetijske skupine je v občini okoli 1.800.

V vseh volilnih enotah bodo zbori volivcev za volitve odbornikov zborna proizvajalcev kmetijske skupine je v občini okoli 1.800. V vseh volilnih enotah bodo zbori volivcev za volitve odbornikov v občinski zbor od 8. do 20. septembra. Zbori volivcev za volitve odbornikov v občini proizvajalcev bo volila industrijska ekspresa proizvajalcev

Priprave v Žužemberku

Priprave za jesenske volitve v občinske odbore vodi v Žužemberku Socialistična zveza. Najprej je občinski odbor SZDL izbral nekaj kandidatov in o teh govoril te dni na sestankih vaških organizacij SZDL. Dosej so predlagali kandidate na takih sestankih že v Žužemberku, na Rebi, v Kršču in v Budganji vasi. Do 15. septembra bodo sestanki članov Socialistične zveze v vseh volilnih enotah občine. V splošnem je udeležba zelo dobra. Ljudje so bili seznanjeni predvsem z napogami in novimi pristojnostmi bodočih občinskih odborov, z njihovim sestavom, o volilnih enotah ter o volitvah v občinski zbor ter obeh skupinah zborna proizvajalcev.

Dosedanj ObLO Žužemberk ima 21 odbornikov, bodoči jih bo pa imel skupno 32. Od teh bo 17 izvoljenih v občinski zbor, 15 pa v zbor proizvajalcev. V občini bo zato za volitve 20. oktobra 17 volilnih enot. 4 volilne enote so določene za volitve v kmetijsko skupnost. Tvorijo jih vse 4 kmetijske zadružne na področju občine: Žužemberk bo izvolil 3 kandidate, KZ Dvor 4, Hrinič 3 in Sela Šumberk 1 kandidata.

Dosedanj ObLO Žužemberk ima 21 odbornikov, bodoči jih bo pa imel skupno 32. Od teh bo 17 izvoljenih v občinski zbor, 15 pa v zbor proizvajalcev. V občini bo zato za volitve 20. oktobra 17 volilnih enot. 4 volilne enote so določene za volitve v kmetijsko skupnost. Tvorijo jih vse 4 kmetijske zadružne na področju občine: Žužemberk bo izvolil 3 kandidate, KZ Dvor 4, Hrinič 3 in Sela Šumberk 1 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

V nedeljo 8. septembra so bili že tudi pred volitve volivcev. V četrtek, 5. septembra, je o poteku zborov volivcev ter o zakonitosti glede kandidature in poteku volitvah, teden po predlagal kandidat na volitvah v občinski zbor ter obeh skupinah zborna proizvajalcev.

Dosedanj ObLO Žužemberk ima 21 odbornikov, bodoči jih bo pa imel skupno 32. Od teh bo 17 izvoljenih v občinski zbor, 15 pa v zbor proizvajalcev. V občini bo zato za volitve 20. oktobra 17 volilnih enot. 4 volilne enote so določene za volitve v kmetijsko skupnost. Tvorijo jih vse 4 kmetijske zadružne na področju občine: Žužemberk bo izvolil 3 kandidate, KZ Dvor 4, Hrinič 3 in Sela Šumberk 1 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vsaka bo izvolila po 2 kandidata.

Na volitve v industrijsko skupino zborna proizvajalcev sta predvideni 2 volilni enoti: prva v Žužemberku za vse delavce in uslužence podjetij in privatnih odbornikov, druga pa na Dvoru za območje bivše občine Dvor. Vs

V atletiki napredujemo

Pred nami je drugi del letnje atletske sezone, ki je bila v vročih poletnih mesecih začasno prekinjena. V tem času je večina atletov počivala in le nekateri najboljši so se tekmovali na republiškem ali državnem prvenstvu ali pa kot članji republiške reprezentance na troboju Slovenija: Srbija: Hrvatska (ženske).

Ce bi pogledali letošnje rezultate novomeških atletov, bi lahko ugotovili splošen napredek v večini atletskih disciplin. Posebno razveseljivo je, da se je ta napredok pokazal pri mladincih in mladinkah, ki so od lani zelo napredovali in sedaj že sestavljajo ogrodje novomeške atletske vrste. Nekateri med njimi so se prekinili že višje, celo v republiški reprezentanci (član-

se boste lahko seznanili z njimi, — ali preko naših poročil ali pa osebno, če boste obiskali katero od teh tekmovanj. Tekmovanj bo precej, največje med njimi pa bodo prav gotovo V. atletsko prvenstvo Dolenjske, ki bo verjetno koncem septembra v Črnomlju, in I. atletsko prvenstvo Novega

mesta, ki se letos prvič uvaža. Mislimo, da je ideja o atletskem prvenstvu Novega mesta dobra, saj je nekaj podobnega do sedaj manjkalo, atletika pa je v Novem mestu že toliko napredovala, da bo to tekmovanje zanimivo in kvilitetno obenem.

Zaključek še tabela atletskih rekordov Novega mesta. Ti se uradno doslej niso vo-

dili, v bodoče pa bi bilo dobro, da se tudi temu posveti več pozornosti. V tabeli je nekaj rekordov, ki so bili dosegjeni še pred šestimi, sedmimi leti, pa še sedaj držijo, nekaj pa je prav novih - letosnjih. Da bi bili seznanjeni s starostjo rekorda, bomo v oklepaju navedli še leto, ko je bil rekord dosegzen. Precej novomeških rekordov velja tudi za rekorde Dolenjske, posebno v ženskih disciplinah.

Atletski rekordi Novega mesta: (lestvica dne 1. IX. 1957)

CLANI: teki: 100 m: Skufca in Peterlin 11,5 (1955), 200 m Zagar Ljubo 24,4 (1956), 400 m: Dokl Slavko 55,8 (1956), 800 m: Dokl Slavko 2:07,0 (1955), 1000 metrov: Dokl Slavko 2:44,1 (1954), 1500 m: Dokl Slavko 4:20,1 (1956), 3000 m: Lenart Franci 9:22,1 (1951), 5000 m: Dokl Slavko 17:16,2 (1956), 10 m zapreke: Zagar Ljubo 18,0 (1952), štafeta 4 × 100 m: Partizan 47,5 (1957), štafeta 4 × 400 m: Partizan 3:50,5 (1956); skok v višino: Potrč Marjan 181, (1957); skok v daljino: Zurec Emil 630 cm (1957); skok s palico: Bavdek Miro

Žepna žaga
V Franciji so iznašli in že začeli na veliko uporabljati enostavno in praktično »žepna žaga«. To je posebna žica iz silicije zlitine jekla. Žica ima na vsakem koncu kovinski obroček za držaj. S to žico, oziroma žago, se lahko žaga vsak les, celo debla je moč podžagnati z njim.

Vse v naravi je medsebojni odvisnosti

Pruskuemu kralju Frideriku Velikemu so vrabcii kradli sadže z drevja v njegovih sadnjah. Jezni kraj je naročil, da je treba pobiti vse vrabce na Prusku. Za vsakega ubitega vrabca je državna blagajna plačala 6 krajcerjev. Kmalu so bili vrabci v njegovem kraljevini skoraj povsem iztrebljeni. Toda sedaj so se tako razmnожile gošenice, da so prizadejali vratovom in drevju desetkrat več škode kot vrabci. In Friderik Veliki je moral priznati, da ga je narava premagala. Ob tej nezgodji pruskega osvajalca so prividno jasno sprevredili veliki zakon narave, ki pravi, da se tla, rastline in živalstvo med seboj odvisni in po naravnih zakonih v ravnotežju, ki ga je nevarno in škodljivo podirati.

Orjaški cedilnik

Odrasel kit predced skozi svoje deljusti tudi do 5000 ton morske vode na uro. Le tako si lahko uteši lakoto, kajti hrani se samo z najmenjšimi morskimi živalicami, takozvanim planktonom.

Bolhe uvažajo

Australija ima silne težave in borbe z zajci, ki resno ogrožajo polja in pašnike. Vsi doslej storjeni ukrepi niso mogli izkoristiti »invazije zajcev. Sedaj je australijska vlada sklenila, da bo iz Evrope začela uvažati bolhe, ki prenosajo zajožje bolezni mikosomatoto. Bolhe so že začeli uvažati in upajo, da jim bodo pomagale zatreli to hudo nadiogo.

Novi vagoni

Tovarna mostov in kremic Crveni krst v Nišu bo po podobiči izdelala za potrebe naših železnic 1000 novih vagonov. Prvi 30 vagonov iz te serije je tovarna že dobavila, do konca letosnjega leta pa jih bo izročila železnici še 260.

Usmiljenia vredni...

Lep jesenski dan, kar gorak. Ko je dežjem je zrak še posebno čist, redki oblaki pa so kot bele ove. Tu in tam kose otavo. Utežek je gledati velike koruzne storže, na več koruznih debelih sta tudi po dva. Lepa je koruza letos navadil vsem vremenskim - neprilikam. Aida je pravkar vzvezela in njen opolnilni duh se sri. Ta ni podprezel v noske sam, čebel, pač pa tudi debelarje, da so razpostavili svoje družne malih medu nabralcev na najbolj primernih krajinah. Za obilno hojevo pašo, bi radi še nekaj ajdovega medu. Ta bo predvsem za zimsko zalogo nabiraljk. Res, jesen je tudi lepa, zlasti, če trud delovnih ljudi ni bil zaston.

Tam v vasi, na skrajnem jugu našega okraja je gostilna. Ta lepi jesenski dan je skoraj prazna. Saj je delovni dan in v naravi zunaj je stokrat lepo kot v zaprtem prostoru. Ne, čisto prazna pa gostilna vendar ni. Pri mizi je družba, družba moških, trije ali štiri. Na mizi pred njimi je liter vina. Pijajo in debatirajo, ne debatira-

jo, kritizirajo vse vprek in taranjo, taranjo, da bi se jih kaščen usmiljil.

»Evo, ti je to življenje, to je pasijo življenje, ne, še slabše. Je to kaka pravica, imas kako možnost, zaslusk? Nič nimaš, kaj sam, revščino. Kam čes, da boš prišel do kakuge dinarja? Imas kaj za prodat, kaj pa! Nič, nikjer nič. Reveži smo bili in ostanemo. Sam nimaš nič, drugi ti ne nič, samo zahtevajo od tebe. zadnje dinarje sem zbral, da sem kupil otrokom potreščine za solo. Da ne bodo drugi kazali za njimi, da imajo slabega očeta.«

»Nikar tako glasno. Sej je težko, a dosedaj je že nekam bio. Lačni res še nismo bili.« Ne, lačni ne, to moram reči.

Prelep jesenski delovni dan dela na pretek. »Reveži pa pijejo liter za litrom, celo popolno, se pogovarjajo, kritizirajo, preklinajo in taranjo, da se jim zapletajo jezik. Pa tudi noge, ko vstanjo.«

»Kaj je to?« Še liter, kam se ti mudi, sedi in pil. Mi smo reveži, saj je vseeno za teh par kovačev, se bomo še kaj pomeniti.«

Prelep jesenski delovni dan dela na pretek. »Reveži pa pijejo liter za litrom, celo popolno, se pogovarjajo, kritizirajo, preklinajo in taranjo, da se jim zapletajo jezik. Pa tudi noge, ko vstanjo.«

SVILOPREJKA

like delavnice, v katerih so izdelovali izredno čvrste svilene tkanine. Toda način pridobivanja

OKROGLE

o pravem času

Pred šefu stanovanjskega urada stopi triletni deček. »O, digav si pa ti, in kaj bi rad?«

»Plošnjo za stanovanje sem plinesel.«

»Za koga?«

»Zame, da bom dobil sobo, ko bom velik.«

EJ TA MODA

»No, Janez, je v časopisu kaj o najnovejši ženski modi?«

»Je, ljuba žena, ampak te ne bo zanimalo, kajti časopis je od včeraj.«

BAHARIJA

Nekdo je nabiral gove; ker jih ni dobro poznal, je utrgal tudi mušnico. »O, krasno!« je rekla sama zase mušnica v kozari. »Jutri bodo časopisi tudi o meni pisali.«

Razvilo se je tkanje svile. Po vsem svetu so sloveli kitajske, Honške, florentinske in indijske svilene tkanine, tanke kot pajevina pa hkrati težke, goste, prekiane z zlatom, srebrom in dragulji, v čudovitih barvah in duševne moći.

»Nad tem človekom je bil storjen zločin, je ponovil zdravnik, vprašujejo zrci ženo.«

»Da!« je odgovorila.

»Ta človek je bil umorjen.«

»Bog mi je priča, da res, je razburjeno odgovorila žena. »Neusmiljeno, nečloveško umorjen!«

»Kdo ga je umoril?« je vprašal zdravnik in prikel ženo za roko.

»Poglejte sledove morilca, potem me pa vprašajte!« je odgovorila.

Zdravnik je obrnil pogled proti postelji in se sklonil nad truplo; sedaj je ležalo v svetiobi, ki je bila skozi okno. Vrat je bil otekel in opasovala ga je modra brazgotina. Zdravnika je preblisnilo spoznanje.

»To je eden od obsojencev, ki so bili davni obešeni!« je kriknil in se v grozni obrazu.

»Da!« je odgovorila žena, zrci hladno in brezizbrano.

»In kdo je bil to?« je vprašal zdravnik.

»Moj sin!« je odgovorila in se brez zavesti zgrudila na rob postelje. Konč

nja in izdelovanja svile so Kitajci pred Evropeji dolgo varovali kot skrivnost. Kdo je izdal, je bil kaznovan s smrjo. Mnogo strelk na bilo proizvodnja svile in trgovanje z njo monopol Kitajcev. Karavane kamel so jo prisnale na obale Sredozemskega morja in svila je naposled prodrla tudi v Evropo, v sredini 6. stoletja.

V stoletjih se je svilarstvo razširilo od Kitajske in Japonske do Pirenejskega polotoka, v Afganistanu, Indiji, Srednji Aziji, na Kavkazu, v Iranu, na Balkanu, na Madžarskem, v Italiji in Franciji. V krajih, ki leže severno ali južno od tega pausa, se svilarstvo zaradi podneblja ni moglo razviti.

Razvilo se je tkanje svile. Po vsem svetu so sloveli kitajske, Honške, florentinske in indijske svilene tkanine, tanke kot pajevina pa hkrati težke, goste, prekiane z zlatom, srebrom in dragulji, v čudovitih barvah in duševne moći.

Dolgo je bila znana samo ena vrsta svilopreijke — murvinja sviloprejka, ki se hrani z murvinim listjem. Samo njo so gojili. Metulj-sviloprejka znese jajček, kot makovo zrno, nato pogine. Čez dva tedna izležejo iz jajčec majhne požrešne gošenice. V štirih mesecih rastejo 8 cm v dolžino, svojo težo pa povečajo za tisoč krat. Potem nehaajo žreti in zležejo v načinu snopke slame ali bilke in se začno ovijati v svileno nit, ki jo izložajo in predlne žleze. Tako nastanejo svilene, meščki ali kokoni, v katerih se gošenica spremeni v metulja.

Te meščki zmečejo v vrelo

Japonski general je pristal, toda s pogojem, da se naredi iz Vzhodne Sibirije samostojno vmesna republika, da ne bi Japanska bila sosedka ruski boljševiški državi. Naši so pristali, nato pa smo odšli iz gozdom v mesta ter se nastanili v kasarnah, dobili smo od Japoncev novo obliko in vse nove puške. Začelo se je novo vojaško življenje — urjenje rekrutov. Nova država se je razprostirala od japonsko-kitajske meje do Habarovska.

To je bila zivljica Japoncev, ki so nas misili zvabit in gozdom v mesta in nas uničiti. Mi pa smo bili opreznii in previdni.

Po dveh mesecih trajanja Daljnjevzhodne republike so v mestu Nikolsk Japonci priredili banket. Povabilo so naše oficirje na zabavo, pri kateri ni manjkal noben gejš. To je bilo leta 1921. Ko je bila zabava na vrhuncu, je neka gejša opozorila našega oficirja, da se pripravlja napad na našo vojsko. Tudi prebivalci mesta so povedli našemu dežurnemu oficirju, da Japonci nekaj pripravljajo. Postali smo patrole, ki so javile, da se Japonci že privlčajo v več strani in da smo obklojeni. Pripravili smo se na borbo. Okoli treh zutrij smo opazili prve Japone, ki so se nam bližili. Začeli smo streličati in zadržati. Po vsem videzu so misili, da nas bodo brez boja nepriljene razorozili. Mnogo smo jih pobili, nato pa se je borba prekinila, ker nismo imeli več municij. Opazili smo, da je bilo tudi na naši strani precej izgub in rajenje, ki so se zatekli v bližnjo kitajsko kasarno. Naj omenim, da so bili tudi Kitajci med intervencijskimi četami. Tudi jaz sem bil okoli enajstih ranjen in za nadaljnjo borbo nesposoben. Puško sem dal nekemu Srbu, ki je ležal zraven mene. Odšel sem v kitajsko kasarno, kjer mi je njihov zdravnik rano izpeljal v obvez. Zadnji trije naši, Slovenec, Italijan in Hrvat, ki so se upirali Japoncem, so se tudi zatekli v Kitajcem. Približal se je večer in vsi, ki smo bili v ogranjenem prostoru med Kitajci, smo se zbrali v njihovi zgradbi. Med nas sta prišla dva njihova oficirja. Eden je bil mladi poročnik.

Nagovoril nas je po rusko in nam povedal, da bo tolmač generalu, ki nam hoče nekaj povedati. General je govoril kitajsko, poročnik pa je prevajal v ruščino: »Danes sem bila velika borba med vami in Japonci. Za vas Ruse se je boj slab končal. Mnogo vas je pobitih, mnogo se jih je razbežalo, mnogo pa jih zajeli kot ujetnike. Nekaj se vas je zateklo k meni. Japonci to vedo in zahtevajo od mene, da vas moram izročiti. Odgovoril sem jim, da tega ne bom storil. Toda ne zamerite, jaz vas nisem ujel, vi ste sami prišli k meni. Sprejel sem vas kot svoje brate in vas niti neスマtram kot ujetnike. Ne bom vas nadzoroval, da boste hoteli oditi, kar lahko takoj storite: kdor hoče, lahko gre. Svetujem vam pa, da rajši ostanete pri nas vsaj nekaj dni, lahko tudi dalj, ker bodo Japonci po mestu patrolirali in bi vas odvedli kdo v kam. Premislil naj vsak sam in naj pri tem pazi, da ne storí kaj napadnega. Mi se hranimo z drugačno hrano, teh nekaj dni boste morali pač biti s tem zadovoljni, drugača nimamo.«

Nekaj dni sem bil med njimi, nato sem šel v rusko bolnišnico. Po dveh tednih sem se znova odpeljal v Vladivostok in šel v bolnično na otoku Ostrov ruski. Tam sem bil 14 dn. Obiskal sem Čehe, ki pa me niso radi videli in jugoslovanskega konzula, majorja Sušteršiča, po rodu Tržačana. Napisal mi je posebno izkaznico, ki katero sem že lahko brez nevarnosti gibal. Obiskal sem tudi sovjetskega konzula in ga vprašal, če bi mogel potovati v evropsko Rusijo. Tudi on mi je napisal dovoljenje, da lahko odpotujem.

Ko sem počajal po Vladivostoku, sem se seznamil z dvema ruskima mornarji, za katera sem vedel, da sta boljševika kot so bili vsi ruski mornarji na vojnih ladjah. Domenili smo se, da bi šli v Blagovješčenek, ki je bil pod sovjetsko oblastjo. Vsedeli smo se na vlas in se nemoteno peljali, le japonski vojak, ki je pregleđeval vagonje, se je spotaknil nad mojim japonskim plaščem in rekel: »Ti si gotovo boljševik.« Vendar večjih sestrinosti ni delal in smo se odpelj